

Офіційна конституційна доктрина фінансового права

Автор: Худик А. М.

Організація: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Видання: Конституціоналіст · 2009

Дата публікації: 2021-01-25

Постійна адреса: <https://constitutionalist.com.ua/ofitsijna-konstytutsijna-doktryna-finansovoho-prava/>

Відомості про автора

Худик А. М.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Анотація

Г_АУКО

= -

ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Рік заснування 1996 Випуск 492 Правознавство Збірник наукових праць Чернівці "Рута"

УДК 347.73

© 2009 р. А.М. Худик Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці У даній статті аналізується вплив фінансово-правової доктрини на правове регулювання публічних фінансів.

Зазначається, що основи фінансово-правової доктрини закладаються в конституції держави, і в подальшому розвиваються органом конституційної юрисдикції. Таку правову доктрину можна назвати конституційною доктриною фінансового права, під якою слід розуміти систему керівних начал, заснованих на пізнанні об'єктивних економічних закономірностей функціонування фінансової системи, які прямо закріплені в Конституції України чи виведені з її тексту Конституційним Судом України, являють собою вищу мірою узагальнені

правові вимоги до регулювання публічних фінансів. Згідно цієї доктрини, природним покликанням фінансового права є встановлення природного балансу між приватними та публічними інтересами.

Постановка проблеми. На перехідному етапі сучасного розвитку України в рамках процесу демократичних перетворень відбувається формування нових суспільно-економічних відносин, закладаються основи правової та соціальної держави, що зумовлює суттєві зміни в механізмі фінансово-правового регулювання. Нові підходи до державного устрою нашої держави, реформування системи публічних фінансів і формування нової державної фінансової політики потребують обґрунтованості, законності, цілеспрямованості й ефективності при формуванні, розподілі, пере

розподілі та використанні публічних грошових фондів. При цьому необхідно мати на увазі, що "ефективність публічних фінансів не може розглядатися як кінцева мета". Слід пам'ятати, що ефективність публічних фінансів є однією з основних умов реалізації конституційних прав і свобод громадян, забезпечення їх безпеки, підвищення благоустрою і рівня їх життя. Публічні фінанси не можуть вважатися ефективними, якщо не забезпечені інтереси громадян; якщо їх доходи не дозволяють задовольнити мінімальний рівень їх потреб; якщо держава не в змозі гарантувати забезпечення їх прав і свобод [13, с.4].

Тому на сучасному етапі постає потреба в побудові фінансового права з урахуванням загальнолюдських цінностей (перш за все прав і свобод особи), які отримали своє легальне закріплення в Конституції України (далі - КУ).

Актуальним і перспективним напрямком сучасних фінансово-правових досліджень стає проблема конституційної природи сучасного фінансового права, його побудови на основі конституційно закріпленої

правової доктрини. Дослідження конституційної доктрини фінансового права, її ролі у формуванні позитивного фінансового права має важливе теоретичне і практичне значення для удосконалення нормотворення та правозастосування, несуперечливого входження фінансового права в правову систему України, засновану на верховенстві КУ, укріплення законності та правопорядку в суспільстві.

Актуальність дослідження конституційної доктрини фінансового права обумовлена і її функціональним призначенням. Адже така доктрина відображає найбільш істотні, найбільш глибокі зв'язки предметів і явищ [4, с.29], дає правильне уявлення про перспективи розвитку фінансового законодавства в конституційно заданих параметрах і, у зв'язку з цим, найбільш повно пояснює зміст діючих фінансово-правових норм, їх цілі та мету в умовах даного місця і часу.

Ступінь наукової розробки. Вибір теми обумовлений недостатнім науковим дослідженням питання конституційної природи фінансового права. У вітчизняній правовій науці до цього часу конституційно-правовими аспектами правового регулювання публічних фінансів цікавляться в основному фахівці фінансового, а не конституційного, права. Серед досліджень з цієї проблематики можна виділити праці Пацурківського П.С., Георгіци А.З., Ковальчука А.Т., Козиріна А.Н., Пепеляєва С.Г., Крохіної Ю.А., Емел'янова А.С., Гаврилюк Р.О., Бабіна І.І., Овсяннікова В.С. та ін.

Науково-теоретичною основою дослідження даної проблеми стали праці відомих конституціоналістів і теоретиків права: Нерсисянца В.С., Пряхіної Т.М., Васил'єва А.А., Бошно С.В. та ін. Мета статті. Поняття "конституційна доктрина фінансового права" багатогранне. Тому в даній роботі здійснюється спроба розробити одну з його граней - дослідити регулятивні властивості та вплив конституційно закріпленої правової доктрини на правове регулювання публічних фінансів, виявити конституційну природу фінансового права.

Виклад основного матеріалу. Правова доктрина

- це сукупність офіційних поглядів на важливі проблеми державної діяльності, систематизовані в 106 Науковий вісник Чернівецького університету. 2009. Випуск 492. Правознавство.

вона і сконцентрована в єдиному документі (або серії документів, що характеризуються концептуальною єдністю), що забезпечують загальний вплив на ті чи інші суспільні відносини [27, с.30]. Правові системи романо-германського типу, до числа яких зокрема відносяться системи українського та російського законодавства, традиційно не визнають правову доктрину в якості формального джерела права [17, с.40]. Хоча, як зазначають теоретики права, правова доктрина все активніше впливає на формування позитивного права, адже думки вчених враховуються при підготовці та удосконаленні нормативно-правових актів, створенні нових правових понять і категорій [28, с.453]. Її роль проявляється в тому, що саме правова доктрина створює "словник

і правові поняття", якими керується законодавець. Вагома роль правової доктрини у встановленні тих методів, за допомогою яких "відкривають право і тлумачать закони". Правова доктрина має значний вплив на законодавця; останній часто лише виражає ті тенденції, які сформовані в правовій доктрині [12, с.106]. Таким чином правова доктрина в тій чи іншій якості присутня в правовій системі кожної держави. І навіть там, де вона офіційно не визнається джерелом діючого права, її положення фактично проникають у зміст позитивного права, у всі форми його дії і застосування [20, с.383-384]. Вона відіграє істотну роль у процесі формування і застосування позитивного права [20, с.383].

На думку Марченка М.М., правова доктрина хоча і не визнається як формальне джерело права, але розглядається як реально існуюче та здійснює фактичний вплив на право вторинне джерело права [19, с.62]. Вторинність правової доктрини [17, с.45-46] пов'язується із втратою нею ролі основного, а подекуди і єдиного, джерела права, звернення до неї як до самостійної форми у окремих, нехарактерних для нормально функціонування правової системи, обставинах, а також тим, що вона виступає як сполучна ланка між елементами правової системи, забезпечуючи її узгодженість і цілісність. Тому правова доктрина як джерело права носить допоміжний характер [27, с. 36], є субсидіарним джерелом права [27, с.339].

Сорокін В.В. розглядає правову доктрину, не як вторинне, а як основне первинне джерело права [29, с.76], що визнається суспільством, пронизує всю правову систему та механізм правового регулювання. Законодавство є лише віддзеркаленням пануючих в даному суспільстві уявлень про сутність і призначення

права у сус пільстві [7, с.76]. Правова доктрина - первинне, керівне джерело права, якому повинні відповідати всі інші джерела права, у тому числі конституції і закони [30, с.449]. Досягнення правової доктрини знаходять вирази в позитивному праві, і відсутність офіційного державного визнання правової доктрини не свідчить про неможливість її фактичної дії як джерела права [7, с.9].

Спільність у всіх цих наукових позиціях є визнання безумовно істотного впливу правової доктрини на правову систему держави. Різниця постає лише стосовно характеру цього впливу від ключового, внаслідок якого правова доктрина визнається в якості джерела права ("первинного" чи "вторинного"), до прикладного, внаслідок якого роль правової доктрини зводиться лише до впливу на формування позитивного права.

Для кожного правового явища одним із найважливіших показників є його форма, тобто оболонка, в якій він існує і функціонує, завдячуючи якій він ідентифікується і відділяється від інших явищ [6, с.19]. Правова доктрина має багато способів вираження, об'єктивується у різноманітних джерелах [27, с.161]. Джерела правової доктрини можна розглядати в двох аспектах: широкому (дійсно науковому) і вузькому (науково-нормативному) [27, с.40]. Перша група об'єднує теорії, ідеї, концепції, роботи вчених; загальні принципи права; природне право; правові прецеденти; декларації; супровідні матеріали нормативних документів; документи рекомендаційного характеру; оформлені думки компетентних органів і посадових осіб з проблем законності, конститу-

ційності; політичні документи, які не містять нормативних приписів; звичаї; судова практика [27, с.15; 17, с.40] тощо. В українській, як і російській, правовій системі правова доктрина такого формального вираження не має безпосередніх регулятивних якостей, за юридичним значенням не може претендувати на офіційність; носить допоміжний, рекомендаційний характер [7, с.45].

Для того, щоб стати офіційною, правова доктрина повинна бути легітимізована шляхом закріплення її положень в офіційних загальнообов'язкових правових документах. Офіційна правова доктрина держави об'єктивується перш за все в конституції держави, оскільки саме в ній містяться найбільш загальні теоретичні положення, які відображають загальноприйняті людські цінності, і які потребують подальшого нормативно-доктринального обґрунтування з метою їх "проникнення" в тканину позитивного права, реалізації їх в практичній діяльності. Конституція закладає основи конституційного ладу сучасної держави. Науковий вісник Чернівецького університету. 2009. Випуск 492. Правознавство. 107

А.М. Худикові держави, одним із найважливіших елементів якого є публічні фінанси [3]. Як зазначає Козирін О.М., без знання механізму формування і функціонування публічних фінансів неможливо з'ясувати картину конституційного устрою сучасної держави *de jure* і *de facto* [15, с.1].

В сучасній юриспруденції конституції традиційно надається статус основного джерела фінансового права [18, с.75; 32, с.25; 25, с.51; 8, с.49; 14, с.237]. Однак, незважаючи на це, питання місця конституційних норм у системі правового регулювання публічних фінансів та, відповідно, ролі конституційної доктрини у процесі формування позитивного фінансового права до сьогоднішнього дня залишаються малодослідженими. Публічні фінанси традиційно прийнято вважати "якимсь другорядним аспектом конституційного права" [10, с.186]. Причому ігнорується той історичний факт, що конституційне право, як справедливо відзначає Амеллер М. "у відомому сенсі виникає з фінансового права" [22, с.368]. Тому варто погодитися із твердженням

Фогеля К. [11, с.112-113], Пацурківського П.С. [26, с.30], Геогіци А.З. та Шукліної Н.Г. [10, с.190] про те, що всередині сучасного конституційного права слід виділяти самостійну сферу регулювання суспільних відносин - "конституційне фінансове право", під яким слід розуміти "положення фінансового права, які формально відносяться до конституційного права, або, навпаки, це ті положення конституційного права, які відносяться до сфери державних (публічних) фінансів" [11, с.112-113]. На сьогоднішній день з достатніми підставами можна стверджувати, що саме ці "положення фінансового права", які знайшли своє конституційне закріплення, в своїй сукупності закладають основи правового регулювання

публічних фінансів, є основою конституційної доктрини фінансового права, яка покликана здійснювати суттєвий вплив на формування позитивного фінансового законодавства, в силу її імперативності і значення для державного розвитку [17, с.40].

Згідно КУ, яка ґрунтується на ліберально-демократичній доктрині [24, с.7], природним "покликанням" фінансового права є забезпечення суспільно-необхідного компромісу із приводу публічних фінансів між

виробниками суспільних благ і публічною владою, установлення й підтримка балансу їхніх природних прав і законних інтересів”, створення правових механізмів задоволення суспільних потреб таким чином, щоб приватний суб’єкт, через вироблені ним суспільні блага, міг задовольнити не тільки власний (приватний) інтерес, але й міг активно та вагомо впливати на формування публічних фондів коштів, через які задовольняється публічний інтерес [23, с. 13]. Однак, як зазначає Пацурківський П.С., чинне фінансове законодавство не відпові-

дає цій конституційній доктрині, а продовжує залишатися на постулатах етатистської доктрини, яка абсолютизує позитивне начало у фінансовому праві, його форму і по суті заперечує визначальну роль у ньому публічних фінансів, тобто його основи [26, с.29]. Держава за такою етатистською доктриною вільна у виборі форм, методів та цілей залучення і витрачання (використання) коштів публічних фондів, вільна у визначенні прав, свобод та обов’язків людини і громадянина, нічим не обмежена у способах втручання в життя індивідів.

Відповідно неминуче й невідкладно постає потреба в заміні пануючої позитивної доктрини фінансового права на нову доктрину фінансового права, яка б увібрала в себе конституційні цінності, зокрема цінності соціальної правової держави, громадянського суспільства [26, с.29-30].

Тобто фінансово-правова доктрина повинна перш за все ґрунтуватися на конституційних положеннях, а отже мова повинна йти про конституційну доктрину фінансового права. Більшість сучасних конституцій прямо закріплюють лише окремі найважливіші принципи та норми, що безпосередньо здійснюють правове регулювання публічних фінансів, значна частина з яких сформована в досить загальній і абстрактній формі, в багатьох випадках з використанням оціночних понять. Однак сама конституційна доктрина фінансового права не обмежується лише цими конституційними положеннями, оскільки це означало б не побачити в конституції “основного, спотворити сутність конституції держави, проігнорувати її дух і методологічний потен-

ціал” [9, с.158]. Значний вплив на правове регулювання публічних фінансів мають загальноправові, методологічні положення конституції, які є елементом конституційної доктрини фінансового права, і які “з необхідністю мають бути реалізовані в кожній законодавчій або правозастосовній сфері” [9, с.158]. Зокрема, мова йде про закріплені в розділі II КУ основні права, свободи та обов’язки людини і громадянина, які є невідчужуваними і непорушними [1, ст. 21]. Серед них такі права і свободи, як рівність конституційних прав і свобод громадян та їх рівність перед законом;

заборона обмеження їх інакше, як у випадках передбачених КУ; право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї діяльності; право на підприємницьку діяльність [108 Науковий вісник Чернівецького університету. 2009. Випуск 492. Правознавство.

рівність, не заборонену законом; право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку особа вільно обирає або на яку вільно погоджується; право на соціальний захист та соціальне забезпечення; право на достатній рівень життя для себе і для своєї сім’ї, що включає достатнє харчування, одяг і житло; право на охорону здоров’я та ін.

Позитивне фінансове право не вільне від того, щоб його сутність, зміст і застосування оцінювалося з точки зору дотримання прав і свобод людини і громадянина [1, ст. 22]. Законодавство зобов’язаний керуватися вимогами статті 3 КУ про те, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком держави [1, ст. 3]. Саме тому перераховані та інші конституційні начала з неминучістю трансформуються і в сферу правового регулювання публічних фінансів, обумовлюють конституційні принципи правового регулювання публічних фінансів, які є похідними величинами від більш

ґрунтовних конституційних положень [9, с.157]. Для забезпечення конституційної законності, ефективної реалізації конституційних положень в сфері правового регулювання публічних фінансів необхідна їх інтерпретація та конкретизація в конкретні приписи для однозначної реалізації в практичній діяльності. Саме тому в Україні, як і інших постсоціалістичних державах, поступово зростає роль органів конституційної юрисдикції у виявленні і закріпленні конституційних принципів правового регулювання суспільних відносин. Так, саме Конституційний Суд України (далі - КСУ України) здатен надавати загальним і абстрактним нормам

КУ чіткої форми, придатної для застосування суб'єктами фінансових правовідносин. Здійснюючи офіційне тлумачення

конституційних норм, конституційне тлумачення положень фінансового законодавства, в тому числі надання окремим нормам та інститутам фінансового права конституційного змісту (обґрунтування їх в аспекті конституційних норм) і констатації невідповідності норми позитивного фінансового права КУ (чи підтвердження їх конституційності) КС України формує, так звані, правові позиції, які, на думку Богданової НА., являють собою деякі теоретичні конструкції, за допомогою яких КС, використовуючи потенціал науки, долає правову невизначеність змісту правових норм [5, с. 63].

При цьому КС України іде значно далі про стої інтерпретації конституційних та фінансових норм. Він одночасно формує і розвиває конституційну доктрину [16, с.92] фінансового права, мотивуючи прийняття своїх рішень. Поняття "конституційна доктрина фінансового права" застосоване до правових позицій КУ з урахуванням особливостей континентальної правової сім'ї, для якої не характерне визнання нормотворчої ролі судів. Конституційна доктрина фінансового права представляє собою принципи (концепції), які формуються при інтерпретації конституційних і фінансових норм в процесі вирішення справ з фінансово-правових питань, і являється загальнообов'язковою в силу встановленої законодавцем обов'язковості підсумкових

актів КС України [1; 2; 31, с.13]. Судова конституційна доктрина фінансового права виступає як узагальнена сума рішень КС України з проблем фінансового права [31, с.6]. Реалізуючи своє право офіційного тлумачення КУ, конституційного тлумачення фінансово-правових норм, КС України прагне уявити їх дійсний зміст і смисл. Саме тому можна вважати, що підсумкові акти КС України, а точніше сформульовані в них правові позиції, по суті, стають частиною КУ, її змістовної сторони. Конституція залишається такою ж, але розуміння її нормативного змісту постійно змінюється під впливом сформульованих правових позицій КС України. Такі правові позиції формуються на певній концептуальній конституційній ідеї [27, с.258], і в сукуп

ності формують єдину, несуперечливу завершену систему - офіційну судову конституційну доктрину, яка не може бути внутрішньо суперечливою, оскільки наука конституційного права презюмує єдність і несуперечливість змісту конституційного тексту [27, с.180]. Кожна наступна правова позиція КС повинна вписуватися в концепцію конституції, яка сформульована в загальній масі рішень КС України, представленої в їх системному вигляді.

Завдяки юридичним властивостям правових позицій, через які формується конституційна доктрина, зокрема фінансового права, остання набуває безпосередніх регулятивних якостей, ознак офіційності та загальнообов'язковості. Аналіз практики КС України дає можливість прослідкувати тенденцію зі зростання ролі конституційних норм в механізмі правового регулювання публічних фінансів. Його правові позиції збагачують офіційну конституційну доктрину фінансового права, здійснюють вагомий вплив на правове регулювання публічних фінансів. Науковий вісник Чернівецького університету. 2009. Випуск 492. Правознавство. 109

А.М. Худиків, активно впливають на реформування фінансової системи, забезпечують процес конституціоналізації даної сфери правового регулювання. У зв'язку з чим можна стверджувати, що КС України відіграє роль природного механізму конституційно-правового регулювання фінансових правовідносин, оскільки він формує правові позиції, які в силу своєї значної загальності, ємкості й інформативності [31, с.7], з одного боку, є обов'язковим орієнтиром для законодавчої влади при коректуванні діючих і створенні нових фінансово-правових норм, а з іншого - мають безпосередній регулятивний вплив на поведінку суб'єктів фінансових правовідносин [21, с.9-10].

Висновки. Формування будь-якого право

вого явища, в тому числі фінансового права, здійснюється на основі концептуальної ідеї (системи ідей), що виражають визначений соціальний інтерес, тобто здійснюється на основі загально визначеної правової доктрини. Основи фінансово-правової доктрини закладаються в конституції держави і надалі розвиваються органом конституційної юрисдикції. Таку правову доктрину можна назвати конституційною доктриною фінансового права, під якою слід розуміти систему керівних начал, заснованих на пізнанні об'єктивних економічних закономірностей функціонування фінансової системи, які прямо закріплені в КУ чи виведені з її

тексту КС України, являють собою вищою мірою узагальнені право ві вимоги до регулювання публічних фінансів і

такі, що сприяють конституціоналізації правового регулювання цих суспільних відносин. Згідно з цієї доктриною, природнім покликанням фінансового права є встановлення природного балансу між приватними та публічними інтересами.

Список літератури

1. Конституція України (із змінами і

доп.). - К.: Атіка, 2007. - 64 с.

2. Закон України “Про Конституційний

Суд України” № 422/96-ВР від 16 жовтня 1996 року // Голос України від 22.10.1996 р.

3. Бабін І.І. Фінансові правовідносини

об’єктивна зумовленість конституціоналізації // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 427: Правознавство. - Чернівці: Рута, 2007. с. 84-88.

4. Басангов Д.А. Доктринальное консти

туционное толкование в деятельности Конституционного Суда РФ: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02: Москва, 2004 г. - 161 с.

5. Богданова Н.А. Конституционный Суд

Российской Федерации в системе конституционного права // Вестник Конституционного Суда РФ. 1997. № 3.

6. Бошно С.В. Судебная практика: спосо

бы выражения // Государство и право. 2003. № 3.

7. Васильев А.А. Правовая доктрина как

источник права: историко-теоретические вопросы: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Барнаул, 2007 г. - 192 с.

8. Воронова Л. К. Фінансове право Украї

ни: Підручник. - К.: Прецедент; Моя книга, 2006. - 448 с.

9. Гаврилюк Р.О. Налогово-правовая док

трина украинского государства / Финансово правовая доктрина постсоциалистического государства. Выпуск 1. - Черновцы: “Рута”, 2003. с. 157-171.

10. Георгица А.З., Шуклина Н.Г. Консти

туционное регулирование вопросов налогообложения / Финансово-правовая доктрина постсоциалистического государства. Выпуск 2. - Черновцы: “Рута”, 2003. - с. 186-201.

11. Государственное право Германии. В 2

х томах. Т.2. - М.: Ин-т государства и права РАН, 1994 р.

12. Давид, Р., (Рене)., Жоффре-Спинози,

К., (Камилла). Основные правовые системы современности = Les grands systèmes de droit contemporains / Пер. с фр. В. А. Туманова. - М.: Международные отношения, 1997. - 400 с.

13. Емельянов А.С. Реализация охраните

льной функции финансового права: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.14 Москва, 2005 г. - 327 с.

14. Ковальчук А.Т. Фінансове право Укра

їни. Стан та перспективи розвитку. - К.: Парламентське вид-во, 2007. - 488 с.

15. Козырин А.Н. Публичные финансы

взаимодействие государства и общества. М, 2002 - 37с.

16. Конституционное право. Учебник. Отв.

ред. В.В. Лазарев. М., 1999.

17. Крохина Ю. А. Финансовое право Рос

сии: Учебник для вузов. М.: Норма, 2004. - 704 с.

18. Крохина Ю.А. Доктрина как фактор

оптимизации финансового законодательства / Финансово-правовая доктрина постсоциалистического государства. Выпуск 1. - Черновцы: "Ру та", 2003. - с. 40-52.

19. Марченко М.Н. Вторичные источники

романо-германского права: Прецедент, доктрина // Вестник Московского университета. Право. - Вып. 4. - 2000. - с. 52-63 110 Науковий вісник Чернівецького університету. 2009. Випуск 492. Правознавство.

20. Нерсисянц В.С. Общая теория права и 27. Пряхина Т.М. Конституционная докт-

государства. М., 1999. - 552 с рина современной России: Дис. ... д-ра юрид. на-

21. Овсянников С.В. Конституционно- ук: 12.00.02: Саратов, 2004 г. - 510 с.

правовые основы налоговых отношений. Авто- 28. Скакун О.Ф. Теорія держави і права реф. дис. ... канд. юрид. наук. СПб., 2001. (Енциклопедичний курс): підручник. - Х.: Еспа-

22. Парламенты. Сравнительное исследо- да, 2006 - 776 с.

вание структуры и деятельности представитель- 29. Сорокин В.В. Источники переходного ных учреждений 55 стран мира. Издание подго- права // Личность и государство на рубеже веков. товлено доктором Мишелем Амеллером: Пер. с - Барнаул: Изд-во Алтайского ун-та, 2000. - с.

анг. - М.: Прогресс, 1967. - 512 с. 61-79

23. Пацурківський П.С. Критерій правово- 30. Сорокин В.В. Понятие и сущность пра

го начала - принцип формальної рівності ва в духовной культурі Росії. - М., 2007. - 480 суб'єктів правовідносин - і пострадянське фінан- с. сове право: проблеми теорії // Право України, 31. Тарибо Е. В. Доктрины Конституцион- 2008. № 1. - с. 10-15. ного Суда Российской Федерации в сфере нало-

24. Пацурківський П.С. Поняття фінансо- гообложения (теоретический и практический ас-

во-правової доктрини держави // Науковий віс- пекты): Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. - М.: ник Чернівецького університету: Збірник наук. РГБ, 2005 г. с. 187. праць. Вип. 154: Правознавство. - Чернівці: Рута, 32. Финансовое право: Учебник / О. Н.

2002. - с. 5-19 Горбунова, Е. Ю. Грачева и др.; Отв. ред. Е. Ю.

25. Пацурківський П.С. Проблеми теорії фі- Грачева, Г. П. Толстопятенко. - М.: ТК Велби,

нансового права. - Чернівці, ЧДУ, 1998. - 276 с. Проспект, 2004. - 536 с.

26. Пацурківський П.С. Соціологічна (при

родно-позитивна) доктрина фінансового права // Право України, 2005, № 6 с. 29-33 Стаття надійшла до редколегії 9 червня 2009 року. Рекомендована до опублікування у «Віснику» науковим редактором П. С. Пацурківським. A.M. Khudyk The official constitutional doctrine of financial law Summary This article analyses the influence of financially legal doctrines on the legal adjusting of public financ es. It is marked, that bases of financially legal doctrines are put in the constitution, and will develop by the organ of constitutional jurisdiction. Such legal doctrine can be named as the constitutional doctrine of finan cial law, under which it follows to understand the system of the leading beginnings, based on cognition of

objective economic conformities to law functioning of the financial system, which are straight fastened in The Constitution of Ukraine or shown out of its text by The Constitutional Court of Ukraine, show by itself a higher measure is generalize legal requirements to adjusting of public finances. In obedience to this doctrine, natural calling of financial law there is establishment of natural balance between private and public interests.

A.H. Худык Официальная конституционная доктрина финансового права Аннотация В данной статье анализируется влияние финансово-правовой доктрины на правовую регуляцию публичных финансов. Отмечается, что основы финансово правовой доктрины закладываются в кон ституции государства, и в дальнейшем развиваются органом конституционной юрисдикции. Такую правовую доктрину можно назвать конституционной доктриной финансового права, под которой следует понимать систему руководящих начал, основанных на познании объективных экономических закономерностей функционирования финансовой системы, которые прямо закреплены в Конститу ции Украины или выведенные из ее текста Конституционным Судом Украины, являют собой высшей

мерой обобщены правовые требования к регуляции публичных финансов. Согласно этой доктрины, естественном призвании финансового права есть установление естественного баланса между част ными и публичными интересами. Науковий вісник Чернівецького університету. 2009. Випуск 492. Правознавство.111

Файли матеріалу

[Оригінальний файл автора](#)